

ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนในชนบทต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง

นายคำรงค์ ฐานดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

แผนกวิชาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2516

000821

I 15596588

RURAL HOUSEHOLD HEADS: ATTITUDE TOWARDS RURAL-URBAN MIGRATION
OF THE YOUTH

Mr. Damrong Thandee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Sociology)

Department of Social Studies

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

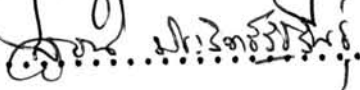

.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์พทยา สายหู

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทศนคติของหัวหน้าครัวเรือนในชนบทต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาว
เข้าสู่เขตเมือง

ชื่อ นายคำรงค์ ฐานดี

ปีการศึกษา 2515

บทคัดย่อ

ในการศึกษาเรื่องทศนคติของหัวหน้าครัวเรือนในชนบทต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมืองนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากโครงการวิจัยการโซ่กำลังคนในชนบท รอบที่สอง ของสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทศนคติของหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน 2 แห่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ และหมู่บ้านอีก 2 แห่ง จังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้ ได้ศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อทศนคติดังกล่าวด้วย

การศึกษาเรื่องนี้ ไม่มีความมุ่งหมายที่จะพิสูจน์ข้อสมมติฐานใด ๆ แต่เน้นถึงการศึกษาลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่อาจมีอิทธิพลต่อทศนคติเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง และลักษณะของการย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมืองจริง ๆ ของคนในหมู่บ้าน

จากการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เห็นดีเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมืองอื่น ๆ และกรุงเทพฯ ทั้งนี้เพราะแรงดึงดูดจากตัวเมืองมีมาก หัวหน้าครัวเรือนเห็นชอบกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มมากกว่าเด็กสาวถึง 3 เท่า

ในการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจของครัวเรือนต่อทศนคติ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนทั้งสองจังหวัดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำเห็นชอบกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวสูงสุด เมื่อพิจารณาถึงการทำเกษตรกรรมบนที่ดินถือครองแล้ว หัวหน้าครัวเรือนกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดที่ดินถือครองปานกลาง และจังหวัดปราจีนบุรี ที่ทำเกษตรกรรมบนที่ดินถือครองขนาดใหญ่ เห็น

ชอบต่อการย้ายถิ่น ปัจจัยทางสังคมสตรีที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน เห็นชอบกับการย้ายถิ่น
 ของเด็กหนุ่มสาวมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย ในขณะที่ปราจีนบุรี หัวหน้าครัวเรือนชายมี
 แนวโน้มของการเห็นด้วยมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนทั้งสองจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มอายุ
 30-39 และ 40-49 เห็นชอบกับการย้ายถิ่นสูงสุด ส่วนการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน
 ที่อ่านออกเขียนได้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ และจบชั้นประถมศึกษาตอนต้นของจังหวัดปราจีนบุรี
 เห็นชอบต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวสูงสุด

ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนที่มีขนาดใหญ่ทั้งสองจังหวัด มีแนวโน้มในการย้ายถิ่น
 สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีขนาดเล็ก ประสพการณ์ของการเคยย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมือง
 หัวหน้าครัวเรือนที่เคยมีประสบการณ์ดังกล่าวของจังหวัดกาฬสินธุ์ เห็นชอบกับการย้ายถิ่น
 ของเด็กหนุ่มสาวมาก ตรงกันข้าม หัวหน้าครัวเรือนปราจีนบุรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นเข้าสู่เขต
 เมือง กลับมีแนวโน้มเห็นชอบกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวสูงสุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการย้ายถิ่นจริง ๆ แล้ว หัวหน้า
 ครัวเรือนกาฬสินธุ์ที่มีบุตรย้ายถิ่นเข้าไปในเขตเมืองจริง ๆ จำนวนร้อยละ 9 ปราจีนบุรี
 ร้อยละ 34.9 ของจำนวนหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมด และหัวหน้าครัวเรือนดังกล่าวก็มี
 ทัศนคติเกี่ยวกับการย้ายถิ่นคล้ายคลึงกันกับทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ ส่วนเหตุผล
 ที่บุตรของหัวหน้าครัวเรือนต้องย้ายถิ่นออกไปสู่เขตเมืองนั้น ส่วนใหญ่ต้องการไปหางานทำ
 ในอาชีพที่มีใช้เกษตรกรรม

Thesis Title Rural Household Heads' Attitude Towards Rural-
Urban Migration of the Youth

Name Mr. Damrong Thandee

Academic Year 1972

ABSTRACT

The study of "Rural Household Heads' Attitude towards Rural-Urban Migration of Youth" is based on data gathered in the second round of the Chulalongkorn University Social Science Research Institute Rural Manpower Study. The Thesis attempts to make a comparative study of rural household heads' attitude in two villages in Kalasin province and two villages in Prachinburi province. In addition, the author utilized data on socio-economic status which has influence on these attitudes.

The purpose of this study is not to test any hypothesis but to examine the socio-economic factors bearing on the attitude towards rural-urban migration of youth and to describe the characteristics of true migration.

Findings of the study indicate that household heads approve of the movement of village youths to towns elsewhere and to Bangkok because of the attraction of urban centers. The migration of boys is favoured by three times more household heads than those favouring the migration of girls.

Poorer household heads on both provinces tend to give the highest approval to the migration of youth. Considered from the

point of view of size of land holding however, Kalasin farmers with medium size holdings and Prachinburi farmer with large holding both tend to approve of the migration of youth. Female household heads in Kalasin tend to approve the migration of youth to urban centers more than male household heads. In Prachinburi, on the other hand, it is the male household head who approves more. In both provinces, household heads in the 30 to 49 age group are most receptive to the migration of youth. Household heads in Kalasin who can read and write but have no formal education and those of Prachinburi who completed the Prathom 4 grade of elementary school are the ones who favour the migration of youth most.

Heads of large households tend to approve of the migration of youth more than heads of small households. In Kalasin household heads with urban experience approve of youth migration. The opposite is true in Prachinburi: Household heads who never migrated to urban centers approve of youth migration more than those with.

However, only 9 percent of households in Kalasin and 34.9 percent in Prachinburi have members who left the village permanently to live in urban centers. The attitude of the heads of these households towards rural-urban migration is similar to that of other household heads in the village. The main reason for migration of these youths is to find a non-agricultural job.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมืออย่างดีจากหลายท่าน ผู้เขียน
จึงขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ
รองศาสตราจารย์ พัทยา สายหู อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย และ อาจารย์
ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ ที่ไต่ถามหาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษา
และช่วยแก้ไขวิทยานิพนธ์ เป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และ อาจารย์ ดร. จีค อัมโยค ผู้อำนวยการสถาบัน ที่ให้ทุนการศึกษาชั้นปริญญาโทแก่
ผู้เขียน ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในขณะที่ทำการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา
ตลอดจนอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในชั้นเรียนทุกท่าน

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสุนันท์ ชัยวิบูลย์ เจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ ที่ช่วยจัดการเรื่องการนับข้อมูลควยเครื่องคำนวณ กุณตรงฤติ อุดมสิน ที่
ช่วยเหลือผู้เขียนอย่างมากในการทำตาราง ตรวจสอบฉบับ และกำลังใจในการทำ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนเพื่อน ๆ และรุ่นพี่ในสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ทุกคน.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. ระเบียบวิธีวิจัย	15
3. การวิเคราะห์ข้อมูล	23
4. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	92
ประวัติการศึกษา	97

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. อัตราร้อยของทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่ม เข้าสู่เขตเมือง	26
2. อัตราร้อยของทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อการย้ายถิ่นของเด็กสาว เข้าสู่เขตเมือง	29
3. อัตราร้อยของทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของ เด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง จำแนกตามเพศของหัวหน้าครัวเรือน และ ชนิดของเขตเมืองที่ย้ายเข้า	33
4. การคมนาคมขนส่งระหว่างหมู่บ้านกับเขตเมือง	39
5. ลักษณะของอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านที่ทำการวิจัย	42
6. อัตราร้อยของอาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนต่อทัศนคติของหัวหน้า ครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง	46
7. อัตราร้อยของการเป็นเจ้าของที่ดินของครัวเรือนต่อทัศนคติของ หัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง	49
8. อัตราร้อยของทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของ เด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง จำแนกตามที่ดินถือครองที่ใช้ในการทำ เกษตรกรรม และขนาดของครัวเรือน	53
9. อัตราร้อยของระดับรายได้ของครัวเรือนต่อทัศนคติของหัวหน้า ครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง	57
10. อัตราร้อยของเพศของหัวหน้าครัวเรือนต่อทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือน เกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง	60

- 11. อัตราส่วนร้อยละของอายุของหัวหน้าครัวเรือนต่อทัศนคติของหัวหน้า
ครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง 63
- 12. อัตราส่วนร้อยละของระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนต่อทัศนคติของ
หัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง .. 67
- 13. อัตราส่วนร้อยละของขนาดครัวเรือนต่อทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือน
เกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง 71
- 14. อัตราส่วนร้อยละของประวัติการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน ต่อทัศนคติ
ของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง 75
- 15. อัตราส่วนร้อยละของประวัติการการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนเข้าสู่เมือง
ต่อทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาว
เข้าสู่เขตเมือง 78
- 16. อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนที่มีบุตรออกจากครัวเรือนต่อทัศนคติ
เกี่ยวกับการย้ายถิ่นของ เด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง 82
- 17. เหตุผลของการย้ายถิ่นของบุตรของหัวหน้าครัวเรือนเข้าสู่เขตเมือง ... 84
- 18. อาชีพของบุตรหัวหน้าครัวเรือนที่ย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมือง 86